

Sivistysvaliokunta/Eduskunta

Viite: Kirjallinen kuuleminen luonnoksesta hallituksen esitykseksi oppivelvollisuuslaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys liittyy hallitusohjelman kirjauksiin oppivelvollisuuden korottamisesta 18 ikävuoteen, ohjauksen vahvistamisesta, toisen asteen koulutuksen maksuttomuudesta sekä toisen asteen valmistavien koulutusten ja nivelvaiheen ohjauksen kehittämisestä. Esityksen tavoitteena on nostaa koulutus- ja osaamistasoa sekä varmistaa jokaiselle mahdollisuus toisen asteen tutkinnon suorittamiseen.

MTK on ollut mukana oppivelvollisuuslakia valmistelevassa seurantaryhmässä. MTK pitää valitettavana, että seurantaryhmässä ei ole käsitelty perusteellisesti kertaakaan nyt lausunnolla olevaa lakipakettia yksityiskohtaisesti.

Uudistuksen taustalla oleva haaste on sinällään kannatettava, mutta uudistukseen liittyy monia ongelmia, jotka ovat erityisesti taloudelliselta näkökulmaltaan puutteellisesti valmisteltu ja kestäättömiä. Tästä seuraa, että mittava uudistus ei kohdennu tehokkaasti siihen, mihin se on alun perin suunniteltu eli syrjäytymisvaarassa oleville nuorille.

Viime vuosina tehdyt leikkaukset ovat suurentaneet ryhmäkokoja ja vähentäneet lähiopetuksen määrää. Maaseutuyrittäjät ovat viestineet, että opiskelijat eivät omaa riittäviä valmiuksia tullessaan työpaikoille oppimaan. Resursseja tulisikin kohdentaa oppilaitoksien opetusmaailloille, jotta perustaidot ennen työpaikalla tapahtuvaa oppimista olisivat riittävän hyvällä tasolla.

MTK on huolestunut erityisesti kustannusten korvausperusteesta. Koulutuksenjärjestäjille tehdyn kyselyn mukaan lukion tutkintokohtainen kustannus oli 1822 euroa ja vastaava ammatillisen koulutuksen tutkintokohtainen kustannus oli 707 euroa. Alhainen ammatillisen koulutuksen kustannusselvitys viittaa siihen, että koulutuksenjärjestäjät eivät ole ottaneet huomioon kaikkia korvattavia kustannuksia. Uusi oppivelvollisuuslaki korvaa oppikirjat ja -materiaalit 20 ikävuoteen saakka. Lukion kustannus muodostuu pääosin kirjoista, joista tulee ilmaisia. Luonnonvara-alan haasteena on, että oppikirjoja ei ole ja/tai niitä ei tuoteta niin nopeasti kuin asiat uusiutuvat.

Luonnonvara-ala on ammatillisen koulutuksen kalleinta koulutusta. MTK on huolestunut, **miten päätetään alakohtaisesti, mitkä oppimateriaalit kuuluvat maksuttomaan tutkinto-oikeuteen ja mitkä eivät. Koulutuksenjärjestäjille ei ole selvää kustannusten korvausten laajuus ja se vähentää koulutuksen suunnittelua ja ennakointia.** Jo nyt koulutuksen järjestäjien välillä on eroja korvaamiskäytännöissä.

Luonnonvara-alan todelliset varuste- ja turvavälinekustannusten kertaerät vaihtelevat koulutusaloittain 550-1100 euroa/opiskelija. Tämän lisäksi kustannuksia kuluu mm erilasiin peruskäsikirjoihin n 100 euroa/opiskelija. Lisäksi tarvitaan älypuhelin / padi erilaisten digitaalisten tehtävien ja videoiden tekemiseen ja tuottamiseen sekä tietokone.

Opintolinjasta riippuen opiskelijat suorittavat myös erilaisia erillispätevyyskortteja ja koulutuksia, joita ammattitaitovaatimukset edellyttävät ja joihin liittyy kustannuksia. Näitä ovat: traktorikortti, EA-

kortti, työturvallisuuskoulutuskortti, tulityökortti, eläinkuljettajan lupa ja hygieniapassi. Näin ollen luonnonvara-alan oppimateriaalikustannukset ovat huomattavasti suuremmat kuin mitä esitetty korvausperuste on.

Esimerkki koulutusaloittain esitetyistä oppimateriaalin kustannuksista/opiskelijalle:

Metsäala:

Turvasaappaat 100€
 Kypärä, kuulosuojaimet yms. 250€
 Niskasuojat 20€
 Turvakengät 200€
 Viiltohausut 100€ x2 (talvi ja kesä)
 Turvatakki 150€ (x 2 talvi ja kesä)

Maatalousala

Turvakengät ja saappaat 200€
 Talvi- ja kesähaalari / työasu 200€
 Navettavaatteet 50€

Luonto- ja ympäristöala

Maastoasut (kesä- ja talvi) 300€
 Maastokengät (talvi ja kesä) 200€
 Sadevaatteet 100€
 Makuupussi ja alusta 100€
 Rinkka 100€
 Puukko 20€
 Retkiruokailuvälineet 50€
 Kompassi / gps 50€

Eläintenhoito

Kesä- ja talvivarusteet sisä- ja ulkotyöskentelyyn 200€
 Turvakengät ja saappaat 200€
 Sadeasu ja huomioasu 100€
 Navetta-asusteet 50€

Mikäli korvausperuste säilyy esitettyssä muodossa, se ei ole tasa-arvoista koulutusalojen välillä ja suhteessa lukiokoulutukseen.

- **Uudistus on kallis ja resurssien kohdentaminen pitää perustua todellisiin kustannuksiin myös kalliiden alojen, kuten luonnonvara-alan osalta.**
- **Maksuttoman oppimateriaalin osalta ei ole selvää, mihin maksuttomuuden raja vedetään. Tältä osin tilanne on koulutuksen järjestäjille hyvin sekava.**
- **Uudistus on tehty liian nopealla aikataululla ja sitä tulisi lykätä.**
- **Uudistuksessa korvataan mittavasti oppimateriaaleja, mutta se ei poista todellista ongelmaa niiltä aloilta (luonnonvara-ala), joissa oppimateriaalituotantoa ei edes kaikilta osin ole tai oppimateriaalit eivät uudistu riittävän nopeasti.**
-

Helsingissä 10.11. 2020

MAA- JA METSÄTALOUSTUOTTAJAIN KESKUSLIITTO MTK RY

Susanna Aro
 koulutusjohtaja